28/09/2020

950 година манастира Светог Прохора Пчињског

У Епархији врањској је 25 и 26. септембра 2020. године одржан међународни научни скуп „Преподобни Прохор Пчињски – 950 година у српском народу“.

Том приликом изложено је укупно 28 реферата којима су, у тематским целинама у две сесије првог дана и једној сесији другог дана скупа, обрађена и представљена разноврсна питања из историје, историје уметности, богословља, историје књижевности и других друштвено-хуманистичких наука. Велико духовно наслеђе, уткано у идентите јужне Србије, Старе Србије и Српске Православне Цркве у целини, које се готово један миленијум свијало око молитвеног поштовања Светог оца Прохора Пчињског, разматрали су научници из Србије, региона и иностранства.

Међународни научни скуп „Преподобни Прохор Пчињски – 950 година у српском народу“ је плод једногодишњег рада Организационог одбора и Програмског савета који су конституисани као организациона тела на дан Преподобног Прохора Пчињског у његовом манастиру 1. новембра 2019. године под молитвеним покровитељством и са благословом Његовог Преосвештенства Епископа врањског г. Пахомија. Од новембра 2019. године, када су одржане прве седнице Организационог обора и Програмског савета скупа, до јуна 2020. године, када је одржана последња седница Програмског савета, одређен је број учесника међународног скупа и прецизиране теме

излагача и тематске сесије. Његово Преосвештенство Епископ врањски г. Пахомије очински је подржавао одлуке оба одбора. Као коорганизатори међународног скупа, велики допринос његовој припреми и одржавању дали су Филозофски факултет Универзитета у Београду, Философски факултет и Педагошки факултет Универзитета у Нишу и Центар за црквене студије у Нишу.

Први дан научног скупа започео је 25. септембра 2020. године у манастиру Светог Прохора Пчињског архијерејском Литургијом коју је служио Епископ врањски г. Пахомија под духовним окриљем „Светог Старца“, како Пчињског подвижника XI века називају у српском народу Пчиње и околних области.

У наставку су одржана три пленарна предавања и две сесије на којима је изложено укупно 22 реферата који су сагледавали разнолика питања из историје, културе и традиције везане за манастир Преподобног Прохора у хронолошком распону од XI до XXI века.

Другог дана међународног скупа, рад се наставио под сводовима Свеправославног центра „Преподобни Јустин Врањски и Ћелијски“ у Врању, путем видео линка где су се укључили они сарадници из иностранства који услед околности изазваних актуелном глобалном епидемијом нису били у могућности да физички присуствују конференцији.

Учесници научног скупа су преиспитали стара сазнања о времену живота и рада Светог оца Прохора Пчињског, о настанку његовог култа, о ктиторима манастира – ромејском цару Роману IV Диогену и српском краљу Стефану Милутину, о значају обнове манастира у XIV веку у светлу процвата исихазма на Балкану, о заступљености Прохоровог поштовања и помена у култури, затим у цивилизацијским остварењима: црквеној химнографији, ликовним уметностима, књижевности како у усменој народној тако и писаној уметничкој традицији.

Узето у целини реферати су приказали значај манастира Светог Прохора Пчињског у животу Старе Србије, схваћене у историјском смислу као етнографски и географски јединствене области која је обухватала централно-балканске просторе и била јужна предстража државе светих Немањића чинећи јужну канонско-правну територију Пећке Патријаршије (1557–1766). На научној конференцији презентовани су радови који су осветлили питања из новијег доба духовног утицаја и значаја манастира од времена борбе за ослобођење од турске власти па све до улоге савремених духовника попут игумана Пајсија Танасијевића, који су својим животом и делима допринели да

манастир буде и остане достојан представник старог духовног наслеђа и аскетског искуства свете Православне Цркве.

Међународни научни скуп Преподобни Прохор Пчињски – 950 година у српском народу није само овековечио историју и културно и духовно предање ове вековне светиње српског народа, већ је на практичан начин кроз међународну сарадњу научника најважнијих друштвено-хуманистичких дисциплина показао и демонстрирао потребу повезивања и интердисциплинарне сарадње, чиме се на најбољи начин могу дати нови научни резултати и продубити сазнања о сложеним историјским и културним процесима који се вековима одвијају на простору Балкана и Србије. Оваква сарадња свих битних установа српског народа: Српске Православне Цркве, Београдског универзитета и Нишког универзитета, уз подршку локалних државних институција даје висок пример преко потребне сарадње крунисане конкретним друштвено корисним резултатима.

У току 2021. године резултати међународног научног скупа Преподобни Прохор Пчињски – 950 година у српском народу биће публиковани у зборнику са научног скупа чиме ће научни резултати презентовани на самом скупу бити доступни и широј друштвеној и научној јавности не само у Србији већ и у региону.

Др Радован Пилиповић, директор Архива Српске Православне Цркве
Проф. др Драгољуб Марјановић, секретар Програмског савета

spc.rs